«Πίντερ Χ 8»

Η παράσταση της Μαρίας Μανναρίδου-Καρσερά αποτελεί μια σύνθεση από 8 μονόπρακτα του Χάρολντ Πίντερ. Τα μεγέθη, με ποικίλες έννοιες της λέξης, έχουν ιδιαίτερη σημασία στο θέατρο. Τα μικρά, με μερικά απ' αυτά πολύ μικρά, κείμενα των πιντερικών έργων θέλουν το μέγεθος του χώρου στον οποίο ανεβαίνουν, να τους ταιριάζει. Όπως έναν πίνακα ζωγραφικής μπορείς να τον σκοτώσεις με μια αταίριαστη κορνίζα, έτσι και οι παραστάσεις μπορούν να πνιγούν ή να χαθούν τοποθετημένες σε λάθος σκηνή ή σε λάθος θεατρική αίθουσα. Και παρόλο που ο χώρος του θεάτρου «Χώρα» δεν είναι από τους εύκολους για τους ίδιους τους συντελεστές της παραγωγής, εμένα μου φάνηκε ότι το χαμηλό ύψος, το στενό άνοιγμα και το μικρό βάθος της σκηνής σχηματίζουν το σωστό πλαίσιο για τη σκηνική εικόνα, με τη δημιουργία των οκτώ μικρόκοσμων, με την επιβολή του κατάλληλου για το περιβάλλον ερμηνευτικού τρόπου, με την αυξημένη σημασία της κάθε λεπτομέρειας της σκηνικής δράσης και με την αντίστοιχη απόλυτη συγκέντρωση των θεατών. Με πλήρη επίγνωση των συνθηκών, η σκηνοθέτιδα δούλεψε με τους ηθοποιούς της φροντίζοντας την κάθε σκηνή με τη λεπτολογία ενός κινηματογραφικού γκρο πλαν. Και καθώς σε μια σύνθεση μονόπρακτων ιδιαίτερη σημασία έχει η σειρά ακολουθίας των συνθετικών μερών, η σκηνοθέτιδα σωστά επιλέγει για την αρχή το μονόπρακτο «Αλάσκα», πρώτον, επειδή αυτό αποτελεί ένα λαμπρό δείγμα πιντερικής γραφής με υψηλή συγκέντρωση των ιδεών του συγγραφέα περί μνήμης, γλώσσας και σχέσης αλήθειας και μη αλήθειας, δεύτερον, επειδή ακριβώς αυτό το κείμενο απαιτούσε την πλήρη σκηνοθετική ανάλυση και την τέλεια ερμηνευτική εφαρμογή του αποτελέσματος αυτής της ανάλυσης. Στο «Αλάσκα» μια παράξενη επιδημία ύπνου έχει χτυπήσει την ανθρωπότητα, η οποία με την καταστολή των πνευματικών λειτουργιών των ατόμων τους βγάζει από τη ροή του «ενεργού χρόνου», ενώ ο «παθητικός χρόνος» συνεχίζει να κυλά παίρνοντας μαζί του και τα σώματά τους στη γνωστή κατεύθυνση, από τα νιάτα προς τα γηρατειά. Η ηρωίδα του μονόπρακτου «ξυπνά» μετά από σχεδόν τρεις δεκαετίες απουσίας από την ίδια τη ζωή της. Ο συγγραφέας εξετάζει ένα ανθρώπινο ον σε συνθήκες ψυχολογικού, αλλά και υπαρξιακού πειράματος που έχει επινοήσει και η σκηνοθέτιδα και η πρωταγωνίστρια του μονόπρακτου Χριστιάνα Λάρκου στήνουν αυτό το πείραμα επί σκηνής. Το παίξιμο της Χριστιάνας Λάρκου αποδίδει με λεπτό ρεαλισμό τη σωματική και ψυχική κατάσταση της ηρωίδας, ταυτόχρονα όμως διερευνά λεπτομερώς τη διαβρωμένη της μνήμη και αναπτύσσει το θέμα της ακύρωσης του προγραμματιζόμενου από ανθρώπους μέλλοντος. Η όμορφη ερμηνεία της στηρίζεται διακριτικά και μετρημένα από τους Δημήτρη Αντωνίου και Ηλιάνα Κάκκουρα. Ακολουθούν τα ντουέτα των υπόλοιπων μονόπρακτων. Η Μαρία Καρσερά δίνει ιδιαίτερη σημασία στην αναπαραγωγή της πιντερικής γλώσσας με τις επαναλήψεις, τις παύσεις, τις αποσιωπήσεις, τις αμφισημίες, την ελλιπή σύνταξη, με το νόημα να παίζει κρυφτό με τη φόρμα. Τα πετυχαίνει ιδιαίτερα στο «Απλώς», σ' αυτό το μίνι Γκοντό του Πίντερ (Ηλιάνα Κάκκουρα, Χριστιάνα Λάρκου). Το πολιτικό πάθος του συγγραφέα λάμπει στην οπτικογραφημένη «Συνέντευξη Τύπου» με την κοφτή και αιχμηρή ερμηνεία του Δημήτρη Αντωνίου, καθώς και στο προβεβλημένο ως κέντρο της παράστασης «Ένα ακόμα και φύγαμε», όπου ο Αντωνίου παίζει μόνο με το σώμα και το πρόσωπο απέναντι στον εξπρεσιονιστικό χείμαρρο του μονολόγου του θύτη του Θανάση Δρακόπουλου. Η επιλογή της σκηνοθέτιδας και του ηθοποιού είναι να παρουσιαστεί η μορφή του θύτη ως φρενοβλαβές τέρας που αγαπά το θάνατο των άλλων και που απολαμβάνει απροκάλυπτα την απεριόριστη εξουσία πάνω στον άλλο. Θυμάμαι μια άλλη ερμηνεία, του Αντώνη Κατσαρή σε σκηνοθεσία Πάρι Ερωτοκρίτου, όπου η τερατώδης φύση της μορφής ήταν κρυμμένη κάτω από πιο «συνηθισμένη» συμπεριφορά. Βρίσκω ότι το υπόλοιπο της παράστασης κάπως χαμηλώνει την ακτινοβολία του και το «Άσπρο-μαύρο» δεν αποκαλύπτει όλο το πικρό μίγμα ποίησης και ειρωνείας που κρύβει μέσα το εξαιρετικό κείμενο του μονόπρακτου. Οι μεταμορφώσεις της σκηνικής κατασκευής της Ηλέκτρας Κυθραιώτου υπογραμμίζουν τη σπονδυλωτή δομή της παράστασης και ταυτόχρονα λειτουργούν ως τρόπος σύνδεσης των μονόπρακτων εξασφαλίζοντας την ομαλή ροή της δράσης. Το σκηνικό πολυμηχάνημα, που δημιούργησε η σκηνογράφος και που το χειρίζονται οι ίδιοι οι ηθοποιοί, έχει τη δυνατότητα να ρουφήξει μέσα του την προηγούμενη σκηνή και να βγάλει από το εσωτερικό του τα απαραίτητα για την επόμενη. Η μουσική επένδυση από τον Ανδρέα Καρσερά επίσης βοηθά το κράμα του σπονδυλωτού και του ενιαίου.